

SHB 305 AİLELERLE SOSYAL HİZMET

Doç. Dr. Melahat DEMİRBİLEK

AİLE YAŞAM DÖNGÜSÜ

- Aile yaşam döngüsü, ailenin kurulduğu andan evliliğin (boşanma, eşlerden birini ölümü vb. nedenlerle) sona erdiği ana kadar aile yapısındaki gelişme ve değişimi açıklayan bir modeldir (Baran ve Yurteri, 2016, s. 9-10; Özgür Bayır, 2016, s. 16-19).
- Aile Yaşam Döngüsü farklı evreler halinde sınıflandırılmaktadır (Aktaş, 2013, s. 22-23).

Bağımsızlık Evresi

- Bu ilk evredeki genç bireyin duygusal, fiziksel, sosyal, ekonomik olarak yetişkin haline gelme aşamasındadır (Özgür Bayır, 2016, s. 16).

Eş Seçimi ve Ailenin Kuruluş evresi

- Evlilikten ilk çocuğun doğumuna kadar geçen süre (Aktaş, 2013, s.22; Özgür Bayır, 2016, s. 16).

- Çoğalma/Ebeveynlik Evresi
- İlk çocuğun doğumundan ilk çocuğun evlenmesine kadar geçen süre
- Dağılma Evresi
- İlk çocuğun evliliğinden son çocuğun evliliğine kadar geçen süre
- Sonuç Evresi
- Son çocuğun evliliğinden eşlerin ölümüne kadar geçen süre (Aktaş, 2013, s.22).

Sekizli Aşama

- 1) Evli çiftler (çocuksuz aileler- 2 yıl)
- 2) Bebekli aileler (0-30 aylık bebeği olan aileler-2-5 yıl)
- 3) Okul öncesi çocuğı olan aileler (3,5- 6 yaş)
- 4) Okula giden çocuğı olan aileler (6-13 yıl)
- 5) Ergenlik çağında çocuğı olan aileler (13-20 yıl)
- 6) Ayrılma/Hareket eden merkezler olarak aile (birinci çocuğun evden ayrılması, son çocuk evden ayrılıyor, 8 yıl)
- 7) Boş Yuva/Orta yaşlı anne-baba (son çocuğun evden ayrılmasından emekliliğe)
- 8) Yaşlılık (emeklilikten her iki eşin ölümüne)
- (Baran ve Yurteri, 2016, s. 10; Aktaş, 2013, s.23).

AİLE KURAMLARI

- Aile hakkındaki kuramsal bakış açılarının işlevlerini üç grupta toplamak mümkündür. Bunlar:
 - 1) Araştırmacıya yol gösterir
 - 2) Gerçeklerin farklı boyut ve bakış açılarıyla görünmesini sağlar
 - 3) Araştırma bulgularının değerlendirilmesini sağlar (Baran ve Atlı, 2016, s.41).
- Bu kuramlardan bazılarına yer verilmiştir.

Yapısal Fonksiyonel Yaklaşım

- Bu kuram aileyi toplumun bir alt sistemi olarak görerek toplumun belli işlevleri yerine getirdiğini vurgular (Özgür Bayır, 2016, s.20).

Sistem Kuramı

- Aile sistemi kuramı Genel Sistem Kuramından oluşturulmuştur. Aile sistemleri kuramı ailenin organize olmuş bütün türlerinden yola çıkarak karmaşık davranışları açıklamaya çalışmıştır. Aile sistematik özelliklere sahiptir (Baran ve Atılı, 2016, s.50-51).

Etkileşim ve İletişim Kuramları

- Kuram ailenin iki ayrı cinsin (kadın ve erkeğin) evliliğiyle başladığını vurgular. Karı-koca rollerini üstlenerek kendi aralarındaki ve çevrelerindeki akraba ve diğer sistemlerle etkileşim ve iletişimlerini bu alanda üstlenilen rollere atıfta bulunarak incelemektedir (Aktaş, 2013, s.23).

Feminist Kuram

- ◉ Feminist Kuramın odak noktasında cinsiyetler arası ilişkiler yer almaktadır (Baran ve Atlı, 2016, s.55). Ailenin eşitlikçi bir yapıda kurulmadığı erkek üstünlüğüne dayalı bir sistem olduğu tartışılmaktadır (Özgür Bayır, 2016, s.31).

Psikodinamik Aile Kuramları

- Bu kuramın amacı aile üyelerini bilinçaltının sınırlarından kurtararak geçmiş yerine şu anki gerçeklerle ilgilenen bireyler olmalarını sağlamaktır. Dolayısıyla asıl amaç sorunu acilen çözmek değil, sorunun altında yatan nedenlerini ortaya çıkararak çözülmesini sağlamaktır (Özgür Bayır, 2016, s.31).

KAYNAKLAR

- Aktaş, A.M. (2013). Ben ve Ailem. 1. Basım. Konya: Atlas Akademi.
- Baran, G. ve Yurteri Tiryaki, A. (2016). Aile Yaşam Döngüsü. (Ed.) Gülen Baran. Aile Yaşam dinamiği içinde. 1. Basım. Ankara: Pelikan Yayıncılık. 3-32.
- Baran, G. ve Atlı, S. (2016). Tarihsel Süreçte Aile ve Aile Kuramları. (Ed.) Gülen Baran. Aile Yaşam dinamiği içinde. 1. Basım. Ankara: Pelikan Yayıncılık. 35-65.
- Özgür Bayır, Ö. (2016). Aile: Temel Kavramlar, Aile Yapısı, İşlevleri ve Dönüşümü. (Ed. Yusuf Genç ve Hasan Hüseyin Taylan). Aile ve Çocukla Sosyal Hizmet içinde. 1. Basım. Anadolu Üniversitesi Yayınları. Eskişehir:2-39.